

בעהש"ת

שבע היים

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר
הגה"ק זצוקללה"ה

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פרשת תולדות תשפ"ג

גליון ב' אלפים מ"ג

שנה ל"ט • גליון ו'

יוצא לאור ע"י

מכון הוצאה לאור "שבע היים"

אגוד חסידי צאנז

רח' רבי עקיבא 8 • קרית צאנז נתניה

טלפון/פקס: 09-8820355

בארה"ב: 201-472-0556

תוכן הענינים

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

בשיעור חומש ורש"י פרשת תולדות תשכ"ה

- עשו בא לרמות שכביכול הוא במדרגה כזו שבהמותיו אינן רוצות לאכול שלא מן המעושר, כחמורו של רבי פנחס בן יאיר.
- יעקב שהכיר ברשעתו של עשו ברח מפניו אל אהלי שם ועבר, שלא ישל באיסור להסתכל בצלם דמות אדם רשע.
- שני דרכי הלימוד, ריבוי החזרה ועמקות. מהרה"ק מוהרי"ד מבעלזא לחזור ד' פעמים. בזה גם נבדלו שני אהלים של שם ושל עבר, ויעקב אבינו חפץ להשלים עצמו בשני הדרכים גם יחד.
- יעקב איש תם יושב אהלים, כלומר כשהיה יושב באהלה של תורה אז שמר על תמימותו.
- מבעל רזא מהימנא שהעופות רצו אחריו שישחוט אותם. סיפור מה'גוטער איד' שדג לאקס הגיע אליו. עשו רימה ואמר שבהמות חיות ועופות באים אליו שיתקנם.
- יעקב לא רצה ליהנות משל אביו ואמו.
- צדיקים השתדלו תמיד להסתיר מעשיהם באמצעים שונים. מדו"ז מקשאנוב שניסה תמיד לטשטש שלא ידעו ממופתים שפעל. צדיקים דברו ענינים גבוהים כשטמנו זאת בדברים פשוטים. עובדא מהרה"ק מרוזין והרה"ק מסאווראן. גם יעקב הסתיר דרכו על ידי שהלך לבשל.
- ויזוד יעקב נזיד, ללא טעם וריח, כי היה פרוש ומובדל מחיזו דהאי עלמא.
- מוקה"ק מגארליץ שהתענה ועשה עצמו כאילו אוכל. וגם יעקב הלך לבשל להסתיר שלא ידעו שהוא צם.
- עשו היה עיף ברציחה, ואמר ליעקב, הלעיטני נא מן האדום האדום הזה כי עיף אנכי, שהרגתי היום כמה נפשות, והרמז מובן מאליו שאם לא נתן לי לאכול אניף חרבי גם עליך.
- בזה מתורץ איך חלה מכירת הבכורה של עשו ליעקב, כשלא מכר אלא לאונסו שהיה רעב ואחזתו בולמוס, אלא בעצם הדברים האלו גילה כי עדיין כוחו במתניו לעמוד על יעקב ולרצחו נפש.
- הלכה היא שכל כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו, לכן אחר שאמר עשו כי עיף אנכי שעיפה נפשי להורגים, אמר יעקב אם כן אסור הוא לעבוד עבודה ולקח ממנו את הבכורה.

- אמרו חז"ל שעכשיו שאין בית המקדש קיים שולחנו של אדם מכפר עליו, וכשראה יעקב איך ניגש עשו לזלילתו, ברור דעל ידי אכילה שכזאת אין כפרה לבעל הקרבן ואדרבה מיגרע גרע, אז אמר יעקב אין רשע זה כדאי שיקריב להקב"ה ולקח ממנו את העבודה.
- יעקב עשה מצוה להוציא את הבכורה מרשע זה שאינו כדאי להקריב, ונמצא שלא היה כאן ענין של מכירה סתם, ושפיר מותר היה ליתן לו לאכול בתורת מתנה.

לפרשת תולדות – פרפראות בדרך דרוש

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

עבודת ה' צריכה להשפיע על כל הליכות האדם

- מספה"ק תפארת שלמה, שעבודת האדם צריכה להשפיע על כל הליכותיו, ולכן כשראתה רבקה שעוברה רוצה לצאת בבתי כנסיות ובבתי עבודה זרה, הלכה לדרוש את ה'.
- הרמז בנוטריקון של אנכ"י ובאופן של למפרע, שתורתו של אדם צריכה להשפיע עליו תמיד, וכשיסיים יחזור למפרע וילמד שוב.
- אדם שרוצה לדרוש ולחקור אם 'עוֹזו', היינו תורתו, היא כראוי, יראה אם מקויים בו 'בקשו פניו תמיד'.
- קליפת היוונים שהתורה והמצוות יהיו רק בשעת קיומם מבלי להשאיר רושם אחר כך, ובכך יגרם להשכיחם תורתך וכו'.
- כאשר אינו מוסיף והולך בעבודת ה', בהכרח שיהא פוחת והולך.
- ככל שהאדם מתעלה זקוק הוא לשמירה מעולה יותר ולעשות לעצמו גדרים וסייגים ולהתנהג תדיר כדת של תורה.

לקיים רצון צדיק!

המעוניינים לתרום להדפסת גליונות הד"ת
לכבוד השמחה במעונם או להנציח קרובים
נא יפנו מבעוד מועד במלפון: 052-7140042

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

בשיעור חומש ורש"י פרשת תולדות תשכ"ה

עצמן ואינן רוצות לאכול שלא מן המעושר.

*

ויעקב איש תם יושב אהלים. (שם)

ברש"י, תם, אינו בקי בכל אלה, אלא כלבו כן פיו. מי שאינו חריף לרמות קרוי תם. יושב אהלים, אהלו של שם ואהלו של עבר. ע"כ.

נראה לומר דלפי שיעקב הכיר ברשעתו של עשו, לכן ברח מפניו אל אהלי שם ועבר, שלא יכשל בו באיסור להסתכל בצלם דמות אדם רשע (מגילה כח, א). וזה הרבותא כאן, דאף שהיה עשו איש יודע ציד ולרמות, ואילו יעקב איש תם שאינו חריף לרמות, בכל זאת השכיל בחכמתו להבחין ולהכיר ברשעתו של עשו.

ובשביל כך היה יושב אהלים, לשון רבים, באהלו של שם ואהלו של עבר. דהנה יש שני דרכים בלימוד, האחד לחזור הרבה פעמים על כל מה שלומד, עד שיזכור כל התורה כולה. על כך אמר לי הרה"ק מוהרי"ד מבעלזא זצוק"ל כד הוינא מליא, לחזור ארבעה פעמים על כל דבר שאני לומד, ומקורו בחז"ל (עירובין טז, ב) שלמדו ממשנה רבינו

ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה. (בראשית כה, כז)

ברש"י, יודע ציד, לצוד ולרמות את אביו בפיו, ושואלו אבא היאך מעשרין את המלח ואת התבן, כסבור אביו שהוא מדקדק במצוות. איש שדה, כמשמעו אדם בטל וצודה בקשתו חיות ועופות. ע"כ. ויש להבין דהלא אין שאלותיו אלו אלא דברי שטות ובורות, ומה נתפעל יצחק מזה. גם יש לכאר איך מרומזו זאת בכתוב.

ונראה דהנה מצינו (חולין ז, ב) בחמורו של רבי פנחס בן יאיר שלא אכל שלא מן המעושר, ובוה בא עשו לרמות שאף הוא כביכול במדרגה זו שבהמותיו אינן רוצות לאכול מן התבן ששם לפניהם, ובא לשאול היאך אפשר לעשר את התבן כדי שיאכלו, וכן את המלח, כדאיתא שיש עוף שמאכלו מלח, והוא היו לו חיות ועופות מן הציד, ועליהם בא כביכול לשאול שאלה זו.

על זה כוונת הכתוב, איש יודע ציד איש שדה, שהיה אדם בטל וצודה בקשתו חיות ועופות, והוא עוד הלך בזה לצוד ולרמות את אביו, כשאלתו היאך מעשרין את המלח ואת התבן בשביל בהמות חיות ועופות שמחמירות על

ולהלכה ולא למעשה אכן טוב הדבר
לפלפל ולעיין לאסוקי
שמעתתא, אמנם בשביל להורות הוראה
למעשה יש יותר תועלת בבקאות, מכיון
שלא יתכן להורות מתוך סברא, אלא
מתוך ידיעה רחבה בדברי הפוסקים
הש"ך ופרי מגדים וכו'.

ואפשר לומר שבזה גם נבדלו שני
אהלים של שם ושל עבר,
שבישיבה אחת למדו בדרך העיון,
ובישיבה האחרת למדו בדרך הבקאות.
ויעקב אבינו חפץ להשלים עצמו בשני
הדרכים גם יחד, ולכן היה יושב אהלים
הן של שם והן של עבר.

והנה אצל עמא דארעא מקובל לראות
את זה שמרעיש בקולי קולות כי
הוא זה עוקר הרי הרים ומוחנן זו בזו
בסברא, ואילו מי שיושב בפניתו ומעיין
בלימודו מבלי להתפלפל בריתחא
דאורייתא אומרים עליו שאינו חריף אלא
בעל שמועות. אמנם דעה זו במעות
יסודה, דאדרבה זה שיושב בהשקט
ובשלוה יורד לעומקה של הלכה, והוא
מתון ומסיק דברים על בודיים יותר מזה
שקופץ וגועש ומרעיש. כמו שכך ראינו
גם בדורות שלפנינו.

זה שאמר הכתוב בשבחו של יעקב איש
תם שאינו חריף, דמתוך שהצמנע
בפניתו היו חושבים עליו שאינו יודע
ללמוד בדרך העיון והחריפות, אבל
אליבא דאמת היה יושב אהלים תרתי
משמע, סיני ועוקר הרים.

*

עוד בדברי רש"י הנ"ל, איש תם, אינו
בקי בכל אלה, אלא כלבו כן פיו. מי

דחייב אדם לשנות לתלמידו ארבעה
פעמים. ומי שאינו זוכר בטוב על ידי
חזרה של ארבעה פעמים, חייב לחזור
יותר ויותר, ועד דדמי ליה כמאן דמנחא
בכיסיה (עיין פסחים עב, א ועוד).

והדרך השני הוא לעיין ולהתעמק בכל
שמועה שלומד, ולדמות מילתא
למילתא בסברות ישרות. ובמקומות
שאני למדתי קיימו בעצמם מזה ומזה אל
תנח ירך, כי במשך כמה שעות ביום
למדו בעמקות, ואז כתבו חידושים
והיבורים שלמים, ואילו ברוב שעות היום
ישבו וחזרו על מסכתות בהבנת הפשט,
וכאשר נתקשו באיזה ענין הניחו זאת
ב'וצריך עיון' להזדמנות אחרת, והמשיכו
בלימודם, והיו כאלו שלמדו באופן זה
חמשים דפים גפ"ת בכל יום.

וזה שמצינו (ברכות סד, א וברש"י שם)
דסיני היו קורין לרב יוסף, שהיה
בקי בברייתות הרבה וקבץ שמועות
הרבה, ועוקר הרים היו קורין לרבה בר
נחמני, שהיה מחודד יותר בפלפול. כך
תמיד היו בין גדולי ישראל משני הסוגים
האלו.

מסופר על אחד שנסתבך באיזה
קושיא עצומה, ונסע והציע
ספיקתו בפני גדול אחד שהיה בקי נפלא,
והלה מיד הוציא לו ספר ישן שבו נדונה
קושיא זו ומתורצת באר היטב. משם
המשיך ונסע לגדול אחר שהיה למדן
ועמקן, וכשהציע לו את קושייתו התחיל
הלה לדון בה בעומק וברוחב, ועד
שהעלה במצודתו אותו תירוץ שהגדול
הראשון הראה לו כתוב בספר. כך
ששניהם לדבר אחד נתכוונו, זה
בבקאותו וזה בחריפותו.

באומנות השחיטה בכפר זאראוויץ הסמוך לפרעמיסלא, וכשהיה יוצא לכפר היו כל התרנגולים בורחים מהלולים ורצים אחריו, ואנשי המקום באו בקובלנא לפני הרב דמתא שהוא גורם להם שצריכים תמיד לצאת ולחפש את התרנגולים. והענין בזה, דכל בעלי החיים שואפים להגיע לתיקונם ורוצים לבוא לידי איש צדיק שיעלה אותם ויתקנם, אם בשחיטתו, או באכילתו בקדושה ובטהרה.

בן מסופר על הרה"ק רבי יוסף מניישטאט זי"ע, המכונה בפי כל 'דער גוטער איד', שהיה דרכו בקודש לאכול מדי שבת בשבתו מין דג הנקרא 'לאקס' (וראה מה שכתב אביו הקדוש זי"ע בספרו מאור ושמש (לקיטום על מסכת חולין סו, ב) בסוד הדברים), ובכל מקום בואו הכינו עבורו דג זה. פעם שבת בדזיקוב אצל הרה"ק רבי אליעזר זי"ע ולא עלתה בידי בני הבית להשיג דג זה, ויפן הרה"ק מדזיקוב לאורחו החשוב והודיע לו בבוקר יום הששי את צערו שאין בנמצא דג לאקס על שבת קודש, ויען לו הגוטער איד שאין לדאוג כי עד לשבת קודש עוד יגיע. כאשר חלפו כמה שעות וכבר עמדו בחצי היום, שוב פנה אליו ואמר לו שעדיין לא הצליחו להשיג דג לאקס, והגוטער איד שוב הרגיעו ואמר: ס'זועט זיין ס'זועט זיין.

ויהי סמוך לעת ערב נכנס דייג אחד אל הבית והודיע שהצליח להעלות ברשתו דג לאקס. מיד שילמו לו את מחירו, ומיהרו להכינו ולבשלו עוד לפני שקידש השבת. ויצו הרה"ק מדזיקוב על אנשי ביתו שלא להודיע זאת להגוטער

שאינו חריף לרמות קרוי תם - כתב דו"ז הרה"ק משינאווא זי"ע בדברי יחזקאל, וז"ל, לכאורה קשה לפירושו, הלא יעקב היה חריף לרמאות את הרשעים, כדמצינו שרימה לעשו בככורה ובכרכות, וגבי לבן. ויש לומר דאיש נקרא מי שהוא מושל על דבר, כמו איש מלחמה, וכן יעקב נקרא איש תם, שהיה מושל על התמימות להשתמש בו בעתו, והשתמש תמיד בתמימות כלבו כן פיו, אך כשהוכרח השתמש ברמאות כדכתיב (תהלים יח, כו) עם נבר תתברר ועם עקש תתפתל. וזה שפירש רש"י, מי שאינו חריף לרמות קרוי תם לבד, אבל יעקב היה נקרא איש תם. עכ"ל.ק.

ויש להוסיף נופך, שזה נרמו בהמשך לשון הכתוב איש תם יושב אהלים, כלומר כשהיה יושב באהלה של תורה אז שמר על תמימותו, אבל כשיצא לבית לבן שם ידע להשתמש ברמאות כפי ההכרח.

*

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו.
(כה, כח)

ברש"י, בפיו, כתרנומו בפיו של יצחק [מצידיה הוה אכיל], ומדרשו בפיו של עשו שהיה צד אותו ומרמהו בדבריו. ע"כ.

הנה העת לנבון ניקל שאין הדברים כפשוטם, שלא היה אותו צדיק אוהב רשע רק בשביל שמביא לו ציד לאכול.

ונראה על פי המסופר על הרה"ק [רבי יצחק איזיק הלוי] בעל רוא מהימנא זי"ע, שקודם התגלותו נתעסק

אומר שהוא צד אותם מבלי לירות בקשתו, רק עומד בשדה ומכריז בפיו שכל בעל חי שרוצה תיקון יגיע אליו, וכולם באים אצלו שישחטם ויאכלם.

זאת ועוד עשה ברמאותו שנתלבש באיציטלא של ענוה, וכאילו הוא תולה הכל בזכות אביו, דעל ידי שהוא מודיע לבהמות ועופות שהוא מבקש ציד לפיו של אביו יצחק, בכך הוא צד אותם בפיו בלבד, שכולם מתקבצים ובאים אליו כדי שיאכלם הצדיק. ועל פי זה שני הפרושים ברש"י עולים בקנה אחד, כי ציד בפיו של עשו שהיה צד ומרמה את הבריות, בזה שאומר כי ציד בפיו של יצחק, היינו שמרמה ואומר שאופן הצידה אצלו היא ללא קשת וחנית, אלא שכל בהמות חיות ועופות באים אצלו באומר פיו שמבקשם לצורך אכילת יצחק.

*

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו
ורבקה אוהבת את יעקב. ויזד
יעקב נזיר וגו'. (כה, כח-כט)

יש לכאר המשך הכתובים, וגם במה שנמפל הכתוב לספר שרבקה אהבה את יעקב, דלכאורה מה רבותא בכך והלא כל אם אוהבת את בנה.

ונראה על פי מה דמצינו (חולין ז, ב) אמרו עליו על רבי פנחס בן יאיר, מימיו לא בצע על פרוסה שאינה שלו ומיום שעמד על דעתו לא נהנה מסעודת אביו. כן זו היתה גם מדרתו של יעקב אביו ע"ה, אשר בישל לעצמו נזיר בשביל שלא להטריח את אמו. וזה שהודיענו הכתוב כאן מדריגתו של יעקב

איר, ושבהעלות הדגים על השולחן הטהור יכסו את הדג הזה עם חתיכות דגים אחרים. כן עשו והגישו על השולחן קערה מלאה דגים כשמתחתם טמון הדג הזה, אולם הרה"ק הגוטער איר מיד דחף הצידה כל שאר החתיכות והתחיל לאכול את הלאקס, ויען ויאמר: הלא הדג הזה שט אלי ממרחק ארבע מאות פרסה שאוכל אותו לכבוד שבת קודש. [ועיין מאור ושמש (פרשת בראשית, בפסוק ויאמר אלקים יהי אור) שכתב וז"ל: וכאשר ה' יתברך חפץ במעשי האדם החפץ במצוות הוא מומין לפניו שיתהוה דגים בהנהר ושיובלו אליו לכבוד שבת].⁶⁴

ומצינו (פרקי דרבי אליעזר פרק כד, בראשית רבה סג, יג; דעת זקנים מבעלי התוספות ותרנום יונתן בראשית כו, טו) שעשו לבש בגד שהיה לאדם הראשון, שהיו מצוירין עליו כל החיות ועופות שבעולם ונראין כאלו הן חיין, ובשעה שהיה לובשו ויוצא לשדה היו באים כל חיה ועוף שבעולם ומתקבצין אצלו וניצודין מאליהן עי"ש. אמנם הוא ברמאותו החזיק עצמו בזה לצדיק, ואמר שכל בהמות חיות ועופות באים אצלו בשביל שיתקן אותם. וזה כי ציד בפיו, שהיה

⁶⁴ כן סיפר כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע, מעשה שאירע באחד השבתות, כשהניחו בפני זקה"ק הדברי חיים זי"ע את הדג, נענה ואמר: "הדג הזה שט ממרחק ארבע מאות פרסאות בכדי לעלות על שולחני"... פעם אחרת, כששהה הרה"ק רבי יוסף מניישטאט זי"ע בנו של בעל המאור ושמש זי"ע, בחצרו של זקה"ק הדברי חיים זי"ע, כאשר הביאו את הדג, אמר זקה"ק: "הדג הזה שט כמה מאות פרסאות כדי שרבי יוסל'ה גיישטאטער יאכל ממנו, וזאת כי הדגים מעולם לא פגמו, ולכן הם באים לאיש קדוש אשר גם כן מעולם לא פגם".

פדיון נפש בסך עשרים וחמש זהובים, ואחר כך ציוה להעמידו על רגליו כדי שיוכל להניח ידיו הקדושים על ראשו לברכו, אבל מרוב חולשתו לא היה בו כח לעמוד, ויגער בו: נפתלי, עמוד על רגליך כי לא חסר לך דבר. דיבורי קדשו עשו רושם, שתיכף ומיד נסתלקה חולשתו ועמד בלבדו, ותוך כמה ימים הבריא כאחד האדם. אחר כך כאשר כ"ק אאמו"ר ז"ע היה אצלו, סח לו: יש לי כח מיוחד שברכותי מתקיימות, אבל יש לי בזה עבודה גדולה שהברכה לא תעשה פירות מיד, ועוד עבודה גדולה ויתירה מזו יש לי שהמופת ישתבח ולא ידברו אנשים מזה. אודות כך אמר לי כ"ק אאמו"ר שאכן ראה אז דבר פלא, כי כשחזרו מקשאנוב לרודניק אף אחד לא שאל מה עלתה לו ומה מצב בריאותו של הילד, ולמרות שכולם ידעו על חוליו לא שאלו מי ריפא אותו.

כמו כן היו צדיקים נוהגים לעסוק בשיחת חולין בדברים משונים ביותר, כשממנו בדבריהם רזין דרוין. כמו שמסופר על הרה"ק מרוזין ז"ע, שפעם כשנכנס אליו הרה"ק מסאווראן ז"ע שאל אותו אם הוא מבין על סוסים, והתחיל לספר לו אודות סוגי הסוסים שיש לו בארוות שלו, זה נוסע כך וזה מסוגל לעשות כזאת וכזאת, וכך המשיך לדבר אתו זמן רב אודות כמה מיני סוסים שיש לו. כשיצא הרה"ק מסאווראן אמר לחסידיו, שהרה"ק מרוזין מסר לו עכשיו סודות מעשה מרכבה. וכן היה דרך כל הצדיקים מתלמידי הבעש"ט ז"ע, להסתיר עבודתם תוך עניינים גשמיים, שהרואים לא ידעו ולא יבינו את מעשיהם.

במצות כבוד אמו, שעל אף אשר ורבקה אוהבת את יעקב באהבה עזה ועצומה, ובודאי שלא חסכה כל עמל עבור הבן יקיר לה להאכילו מכל מעדני עולם, בכל זאת ויזוד יעקב נזיד, שלא רצה ליהנות משל אביו ואמו.

ואפשר שזו היתה גם סיבה למה לא נאמר שיצחק אהב אותו, כי חרה לו הדבר שהוא נמצא תמיד בבית המבשלות, ואילו עשו אינו נמצא בבית אלא כל היום יוצא השדה להתבודד בינו לבין קונו, ולהעלות ולתקן בהמות חיות ועופות וכנ"ל. ודברי הכתוב כאן ויזוד יעקב נזיד, הם המשך וביאור למה שנאמר מקודם ויאהב יצחק את עשו.

*

עוד נראה, לפי הידוע מצדיקים שהשתדלו תמיד להסתיר מעשיהם באמצעים שונים, ושבילם ועקבותיהם לא נודעו.

דו"ז הגה"ק רבי דוד מקשאנוב ז"ע תמיד כשפעל איזה מופת מיוחד, היה נכנס לבית המבשלות וחיפש ומצא איזה דבר להתעסק, ולהתרגו שלא חסים על ממונו ומבזבזים כספו לריק, למשל, מדוע משתמשים עם בצל שלם כשגם חצי בצל היה מספיק, הלא תדעו כמה קשה אני עובד בשביל להשיג ממון כדי לקנות בצל וכו'... והחסידים כבר ידעו כשראו אותו מתעסק במטבח, או שכועס, שמן הסתם עשה עכשיו איזה דבר גדול שהוא משתדל למשמש בכך.

אחי מוה"ר נפתלי ע"ה בילדותו היה חולה מסוכן ל"ע, ואמי מורתי ע"ה נסעה אתו לקשאנוב, וביקש דו"ז הקדוש

הסתירו זאת מידעת בני אדם. כמו זקה"ק מגארליץ זי"ע שהיה מרבה להתענות, אך זה היה בהעלם אף מהגנבים, כי בכל יום הגישו לפניו את האוכל וראו איך שהוא לוקח את הכף לפיו וכאילו אוכל, אמנם לא הבחינו איך שבחכמתו שפך את תכולת הכף בחזרה לקערה ולא אכל. עד שראו אותו בערב שותה כוס חלב זמן קצר אחרי סעודת בשר, ואז שמו לב לכך שלא אכל. ובמשך הזמן כבר היו לבאי ביתו סימנים להכיר מתי אוכל ומתי לא.

את דרך העבודה הזאת למד אצל הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע, שפעם אחת אחרי ששבת בצל קדשו, סיפר זקה"ק מה שראה מאכילתו המועטת אחרי שצם משבת לשבת - שמפרוסת המוציא קמץ פירור דק עד שהחסרון לא היה ניכר כלל בפרוסה, ואחר כך אכל את העין של דג, ושתה כוסית קטנה של חלב, ובוה גמר סעודתו - ואמר זקה"ק: עתה ראיתי איך שאדם יכול להיות בלי אכילה ושתיה.

בן ייאמר שאף יעקב אבינו היה יושב בתענית תמיד, ובשביל להסתיר את מעשיו עמד ובישל כאילו לצורך מאכלו. ואמר הכתוב ויוד יעקב נזיד שרק עשה תבשיל, אבל לא מאכל, מכיון שהיה שרוי בתענית.

*

ויאמר עשו אל יעקב הלעימני נא מן האדום האדום הזה כי עיף אנבי על בן קרא שמו אדום.

יש לבאר לאיזה צורך אמר לו שהוא עיף.

בדרך זה התנהג גם יעקב אבינו ע"ה, וזה לעומת זה כמו שעשו היה צד ומרמה את הבריות, היה יעקב אבינו מתנהג ברמאות וקדושה להסתיר דרכי דבקותו בהשי"ת, ועד כדי כך שאפילו יצחק אביו לא הבין דרכו ולא אהב אותו. לכן כאשר ראה יעקב שרבקה אוהבת אותו ומכירה במעשיו הטובים, הלך ויוד נזיד, להראות עצמו כאילו הולך במל ועוסק בעניני בישול, כדי שגם היא תשנא אותו.

*

ויוד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא עיף, ויאמר עשו אל יעקב הלעימני נא מן האדום האדום הזה כי עיף אנבי על בן קרא שמו אדום. (כה, כט-ל)

אנו יכולים לתאר לעצמינו איזה מאכל טוב וערב היה מסוגל כבר לבשל יעקב איש תם יושב אהלים, שהיה פרוש ומובדל מחייו והאי עלמא. ועל זה מורה דקדוק כפל הלשון ויוד יעקב נזיד, כלומר שהיה רק איזה נזיד מבושל בלבד [אבי א גיקעכמץ] ללא טעם וריח. ויבא עשו מן השדה והוא עיף, ומצא את יעקב עומד ומבשל איזה תבשיל שלא הכיר ולא ראה מימיו, ולא ידע איך לכנות את המאכל האדום האדום הזה (ועיין רמב"ן), כי לא הסכין מעוררו אלא במעדני מלכים, וגם לא ידע איך וכיצד אוכלים זאת, ולכן ביקש מיעקב להלעיטו.

*

עוד יש לומר בכפל הלשון, ויוד יעקב נזיד. דהנה נודע מצדיקים שהיו מרבים בתעניות, אך בחכמתם הגדולה

גילה כי עדיין כוחו במתניו לעמוד על יעקב ולרצחו נפש, ובכך פיו הכשילו שבהיותו בריא ושלם מכר את הבכורה בדעתו וברצונו.

*

ויאמר יעקב מברה כיום את בכורתך
לוי. (כה, לא)

ברש"י, לפי שהעבודה בבכורות, אמר יעקב אין רשע זה כראי שיקריב להקב"ה. ע"כ.

נראה לבאר על פי מאי דקיימא לן (ברכות לב, ב; שו"ע אור"ח סימן קכה, לה) כל כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו, שנאמר (ישעיה א, טו) ידיכם דמים מלאו. ולכן אחר שאמר עשו כי עיף אנכי שעיפה נפשי להורגים, אמר יעקב אם כן אסור הוא לעבוד עבודה, ולקח ממנו את הבכורה.

*

עוד יש לומר, הנהגה מעבודת הקרבנות היא שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים (פסחים נט, ב; יומא סח, ב; ובמות צ, א), דעל ידי אכילת הכהנים במהרה ובכוונות קדושות עולה כפרה לבעלים.

ואמרו חז"ל (ברכות נה, א; חגיגה כו, א; מנחות צג, א) בזמן שבית המקדש קיים מזבח מכפר על אדם, ועכשיו שאין בית המקדש קיים שולחנו של אדם מכפר עליו, היינו דוה השולחן אשר לפני ה' דומה למזבח, ומשום כבוד השולחן פורסים עליו מפה, ומצוה להניח מלח על השולחן כי השולחן דומה למזבח והאכילה כקרבן ונאמר (ויקרא ב, יג) על כל

ונראה לפי המבואר ברש"י, והוא עיף ברציחה וכו', ומקורו בגמרא (בבא בתרא טז, ב) אמר רבי יוחנן חמש עבירות עבר אותו רשע באותו היום וכו', הרג את הנפש, כתיב הכא עיף, וכתיב התם (ידימה ד, לא) אוי נא לי כי עיפה נפשי להורגים. הוא עשו גם בזמן שכולם היו טרודים באבלם על מות האדם הגדול בענקים אברהם אבינו, המשיך להתרוצץ על פני שדות ויערות ולא נתן לבו כלל להצטער על הדבר, אדרבה עוד נתן שמחה בלבו על שנתפטר מדברי תוכחתו של הוקן הוזה, וכשחזר הביתה והוא עיף לא איכפת לו שום דבר רק שיתנו לו לאכול.

הוא כחששו שברוב צערם באבלם ויגונם לא יתנו לו, פתח ואמר ליעקב, הלעיטני נא מן האדום האדום הוזה כי עיף אנכי, שהרגתי היום כמה נפשות, והרמז מובן מאליו שאם לא תתן לי לאכול אניף הרבי גם עליך. ועל זה גם נתכוין באומרו האדום האדום הוזה, לרמוז לו על דם אדום ששפך כמים (ועיין רבינו בחיי). על כן קרא שמו אדום, על שהוא רוצח שופך דמים (ועיין כלי יקר).

ובזה מתורץ מה שעוררו המפרשים (עיין ש"ך עה"ת בפסוק לא, ויאמר יעקב מכרה כיום; חתם סופר בפרשתן כו, מ, ד"ה והיה כאשר תרד ופרקת עולו) איך חלה מכירת הבכורה של עשו ליעקב, כשלא מכר אלא לאונסו שהיה רעב ואחזתו בולמוס, ובדבריו כי עיף אנכי היה מעין גילוי דעת על כך שלא מכר אלא לאונס רעבונו (עיין דעת זקנים לבעלי התוספות ופירושו הריב"א כאן; באר התורה לבעל מטה משה בפסוק לד). אך להג"ל יובן כי הלא בעצם הדברים האלו

עוד נראה בזה, דהנה קיימא לן (שו"ע או"ח סימן קס"ט, ב) לא יתן לאכול אלא למי שיודע בו שיברך, והגיה רמ"א דיש מקילין אם נותן לעני בתורת צדקה (ועיין בזה בשו"ת תורת חסד מלובלין, סימן ה; שרי חמד, כללים, מערכת ו אות יט; שו"ת דברי יציב, או"ח סימן פ). ואם כן קשה ביעקב שנתן לעשו לחם ונייד עדשים במכירה תמורת הבכורה, ולא בתורת צדקה ומתנה, איך נתן לאכול למי שאינו מברך.

ונראה שמוזה הוציא רש"י לפרש שאמר יעקב אין רשע זה כדאי שיקריב להקב"ה, והעמיד רש"י דבריו על הכתוב מברכה כיום וגו', דקשה בזה כנ"ל דמאחר והיה זה מכירה איך היה רשאי ליתן לו לחם לאכול, ולזה כתב רש"י שעשה מצוה להוציא את הבכורה מרשע זה שאינו כדאי להקריב, ונמצא שלא היה כאן ענין של מכירה סתם, ושפיר מותר היה ליתן לו לאכול בתורת מתנה.

קרבנך תקריב מלח (שו"ע או"ח סימן קס"ו, ה), ולכן טובלים פרוסת המוציא במלח (שם), וכן נוטלים ידים קודם האכילה דוגמת הכהנים שקדשו ידיהם ורגליהם בגשתם אל המזבח (עיין ב"י או"ח ריש סימן קנ"ט; ערך השולחן שם ס"א). וכשאוכל ומכוין לשמים, כל אחד לפי השגתו, מעלה את הניצוצות הקדושים ומתקן את המאכל, ואז שולחנו דומה למזבח.

ויהי כאשר ראה יעקב איך ניגש עשו לזולתו באומרו הלעיטני נא, ולא נמל ידיו לסעודה ולא בירך על מזונו^א, וברור דעל ידי אכילה שכזאת אין כפרה לבעל הקרבן ואדרבה מיגרע גרע, אז אמר יעקב אין רשע זה כדאי שיקריב להקב"ה ולקח ממנו את העבודה.

*

^א וכן רגילים לפרש לתשב"ר, ויאכל ללא נטילת ידים, וישת מבלי לברך, ויקם בלי ברכת המזון וכו' (שו"ת דברי יציב, חושן משפט, סימן נב אות ו).

לפרשת תולדות – בדרך דרוש

יצחק, והוה שכתב כאן יצחק בן אברהם היה, שהרי עדות יש שאברהם הוליד את יצחק.

וצריך ביאור מה עדות היא זו, הלא ידוע שהאשה בדמיונה תצייר צורת הולד (עיין ב"ר ע"ג, י), ואם כן אין שום הוכחה מדמיון קלסתר פנים (ראה בפרוש המ"ז על התורה).

ואפשר לומר, דהנה איתא (עיין בעל המורים דברים נ"ג, ב; ספר חסידים ס' תק) דממזר אינו מוליד, ואם כן מדהוליד יצחק

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק.

ברש"י, על ידי שכתב הכתוב יצחק בן אברהם הווקח לומר אברהם הוליד את יצחק, לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקב"ה, צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל אברהם הוליד את

לשבת יצרה, או היו מצוה אחרת בפני עצמה. כי אם מטרת המצוה כדי למלאות הארץ, לא איכפת לך אם היא בדרך ניסוי שאינה מתייחסת אליו, דסוף סוף הארץ מיושבת, אבל אם היא מצוה אחרת בפני עצמה, יש לומר שאינו מקיים המצוה בדרך גם, ודו"ק.

והנה אם נאמר שכולד שאינו מתייחס אחריו לא קיים פרו ורבו, יש לעיין באברהם אבינו, שישמעאל אינו נקרא זרעו וכמו שדרשו חז"ל (עיין גרדים לא, א), האך קיים אותו צדיק מצות פרו ורבו, שהרי בנמ' (יבמות סא, ב) מבואר, דמצות פרו ורבו לבית שמאי בשני זכרים, ולבית הלל בזכר ונקבה, ואם כן, למאן דאמר (עיין ב"ב טו, ב) שלא היתה לו לאברהם בת, נמצא שלא היה לו אלא בן אחד, ואך קיים מצות פרו ורבו.

ועל כרחק צריך לומר דלמאן דאמר שלא היתה לו בת, גם בולד שאינו מתייחס אחריו מקיים המצוה, כיון דמכל מקום איכא שבת בהא, דסוף סוף הארץ מיושבת, ושפיר יצא ידי חובתו בשני זכרים, וכדעת הסוברים (עיין ירושלמי יבמות ג, ו ובקרבן העדה ובפני משה שם) שבת הלל אפילו בן ובת קאמרי וכל שכן שני זכרים, ודו"ק.

ולפי האמור יבוארו דברי רש"י, שבא כמיישב את דברי הכתוב אברהם הוליד את יצחק, וקשה כיון שהיה בדרך גם אך תתייחס ההולדה אליו, לזה הקדים וכתב ואלה תולדות יצחק, יעקב ועשו האמורים בפרשה, שגם עשו חשוב תולדות יצחק לעיני קיום מצות פרו ורבו, כיון דאיכא שבת בהא, והיינו דאהני נמי לענין תך דגם בהולדה נסיית קיים אברהם מצות פרו ורבו, ודו"ק.

[ע"פ דרוש בשוה"ט יום ב' דסוכות תשמ"ג.]

יצ"ב פתגם |

כבר יש הוכחה ברורה דלא כליצני הדור (ראה אהבת יהונתן; פדס יוסף מספר בית שמואל), אך למסקנת הגמרא (יבמות עה, ב) דממזר שאינו ידוע אינו חי, כדי שלא ישא כשרה, אבל ממזר ידוע לכל בברור חי, כיון שלא יטמעו בו כשרים, יש לומר שהוא הדין גם בזה, דממזר ידוע מוליד. וכיון דליצני הדור פירסמו הדברים אם כן הוא ליה ממזר ידוע ושוב אין ראיה ממה שהוליד.

ולפי זה יש לומר דלזה צד הקב"ה קלסתר פניו דומה לשל אברהם, דאף אם נאמר שההרהר ברמותו של אברהם, מכל מקום כיון דעל כל פנים לעין כל נראה כדמותו של אברהם, שוב הוא ליה כממזר שאינו ידוע שהוא ממזר, דמחמת דמיונו לאברהם יסברו שהוא בנו, והיה לנו לומר דמחמת כן לא יוכל להוליד, דממזר שאינו ידוע אינו חי ואינו מוליד, ולזה מדהוליד יצחק שפיר יש עדות שאברהם הוליד את יצחק דאי לא הכי לא היה מוליד, ודו"ק.

[ע"פ דרוש בשוה"ט יום ב' דסוכות תשמ"ב.]

יצ"ב פתגם |

*

ברש"י, ואלה תולדות יצחק, יעקב ועשו האמורים בפרשה. ועמדו המפרשים לבאר כוונתו, מה בעי בזה.

והנראה בהקדם דברי זקה"ק זי"ע בדרך פקודך (מצות עשה א, חלק המעשה, אות ה, בחלק הדיבור אות טו-טז) שכתב שבאופן שהוליד בדרך גם, באפשר שלא קיים מצות פרו ורבו, ואין הבן הנולד נקרא על שמו.

ואפשר דתלוי דבר זה במעם ומטרת מצות פרו ורבו, אם היא כדי למלאות את הארץ וליישובה, כדי שלא ירבו חיות השדה, וכענין הכתוב (ישעיהו מה, יח) לא תהו בראה

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

עבודת ה' צריכה להשפיע על כל הליכות האדם

בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרוש את ה'. שהתורה הקדושה מורה לנו בזה דרך הישרה בעבודת הבורא ב"ה כראוי וכנכון, שיהא לב האדם נמשך תמיד לעבודתו ית"ש, ויקויים בו מאמרו ז"ל (אבות ד, ב) מצוה גוררת מצוה, ובהשכימו בבוקר יעסוק בתורה ואחר כך יתפלל בכבוד ראש, וגם כשיוצא אחר כך מבית המדרש ישאר עליו רושם הקדושה ושכל הליכותיו במשך היום יהיו על דרך התורה, ואז יהא בזה הוכחה שכל עבודתו ראויה בדרך הישרה.

אבל אם רואים עליו שלאחר התפילה או לאחר לימוד התורה הריהו בא לידי עבירה, וכשיוצא לרחוב העיר הוא נכשל בראיות אסורות או שכל התנהגותו אינה על פי תורה, הרי זה הוכחה שכל מעשיו אינם כהוגן, והכתוב אומר (תהלים קיט, קמ) צרופה אמרתך מאד ועבדך אהבה, שזהו הצירוף והבחינה, לבדוק אם התורה ומצוות מביאים את האדם לידי אהבה יתירה והתקרבות להקב"ה ולעבודתו.

בזה מבאר הכתוב (בראשית א, ד) וירא אלקים את האור כי טוב ויברל

בתוה"ק (בראשית כה, יט) ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק.

ברש"י, יעקב ועשו האמורים בפרשה. וכבר עמדו לבאר כוונת דבריו, והלא הדברים מפורשים בהמשך הפסוקים, והתוה"ק כפטיש יפוצץ סלע.

בהמשך הפרשה (כו, ג) וצא השדה וצודה לי ציד, ובבעל הטורים,

וצא ב' במסורה, הכא, ואידך (שמות ז, ט) וצא הלחם בעמלק. וצריך ביאור השייכות. ולהלן בפרשה (כו, ד) ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי וגו', ובמסורה ד' פעמים ועשה, הכא ועשה לי מטעמים, ואידך (שמות כה, יט) ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה, ואידך (שם כה, מ) וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר, ואידך (שם כה, מב) ועשה להם מנסי בד לכסות בשר ערוה. וצריך ביאור הרמז בד' מקראות אלו.

עבודת ה' בתמידות ולא לפסוח על שני הסעיפים

יש לומר על פי מה שכתב בספה"ק תפארת שלמה (פרשתו, ד"ה ויתרצו) לכאר הכתוב (כה, כב) ויתרצו הבנים

וכבר עמדו לכאר ענין הנוטריקון למפרע. ויש לומר בהקדם מה שכתב השל"ה הקדוש (פרשת יתרו, תורה אור, אות ג) שכל התורה כולה רמוזה בעשרת הדברות, ולכן יש בה תר"כ אותיות כמנין תרי"ג מצוות דאורייתא וז' מצוות דרבנן. וכ"ק אאדמו"ר זי"ע אמר באחת משיחות קדשו, שכל התורה רמוזה בתיבת אנכי, כפי הנרמז בכתוב (שמות כ, א-ב) וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר, אנכי וגו', רצ"ל שכל הדברים האלה, היינו כל התורה כולה, רמוזה בתיבת אנכי, ומי שזוכה ללמוד בע' פנים לתורה רואה היאך כל התורה וכל מה שתלמיד עתיד לחדש, נרמז בתיבת אנכי.

זהו הנוטריקון של אנכ"י, אמירה נעימה כתיבה יהיבה, אמירה מורה על תורה שבעל פה ואילו כתיבה מורה על תורה שבכתב, שהכל נרמז באנכי, והלימוד בזה הוא שכאשר מתחילים עם אנכי צריכים להמשיך וללמוד עוד ועוד בלי הפסק כל התורה כולה. ולזה בא גם הנוטריקון למפרע, לרמז דכאשר האדם מסיים לימודו לא יאמר דדי לו בזה, אלא שוב יחזור למפרע וישוב ללמוד מתחילה, וכאמור שכל ענין קיום התורה והמצוות הוא שכל הליכותיו יהיו רצופים בלימוד התורה וקיום מצוות ה', ותמיד ישנן ויחזור על תלמודו ויהא עסוק בקיום מצוות. וזהו ראייה שכל מעשיו בגדר נאמנים אמריה, שהוא עוסק בתורה ומקיים מצוות והולך בדרך ה' מתוך נאמנות ואמת.

וכאשר רוצים לידע על האדם אם תורתו אצלו בגדר אמירה נעימה, שמרגיש בה נעימות ומתיקות

אלקים בין האור ובין החושך, וברש"י, ראהו כי טוב ואין נאה לו ולחושך שיהיו משתמשין בערבוביא וקבע לזה תחמו ביום ולזה תחמו בלילה. ולכאורה איך שייך לומר אור וחושך יחד בערבוביא, הלא הם תרתי דסתרי אהרדי. אך הרמז בזה כי דרכי התורה ועבודה המה רומזים לאור, ואילו תאוות העולם השפל דומים לחושך, והאדם צריך לשמור עצמו לבל יהיה בערבוביא בהיותו פוסח על שני הסעיפים, פעם הולך בדרכי התורה ופעם פונה לדרכי החושך ח"ו.

לבן כאשר ראתה רבקה אמנו
שהתרוצצו הבנים, ובמדרש (בראשית רבה סג, ו) שיעקב אבינו היה מפרכם לצאת לבתי מדרשות ועשו היה מפרכם לצאת לבתי עבודה זרה, סברה כי הוא אדם אחד אשר פעם חשקו ללכת לבית המדרש ופעם חשקו ללכת לעבודה זרה, כדרך אנשי רשע שכאשר הם בין צדיקים הם עושים כמעשיהם, וכאשר פונים מהם ופוגעים באנשים פוחזים וריקים, הוא נעשה כאחד מהם. לכן ותלך לדרוש את ה' מה יהיה בסופו, כי לא זהו הדרך ישכון אור. והקב"ה הגיח דעתה לאמר שני גוים בכמנך, כי באמת הם שנים, זה פונה לרשעו ותאוותו הרעה, וזה פונה לתומו וצדקתו לעד, עכדה"ק.

לימוד התורה כראוי משפיע על כל התנהגות האדם

על פי דבריו יבואר הנמרא (שבת קה, א), אנכי נוטריקון א'מירה נ'עימה כ'תיבה י'היבה, איכא דאמרי אנכי למפרע, י'היבה כ'תיבה נ'אמנים א'מריה,

תמיד. דכאשר רוצה האדם לפשפש במעשיו ולידע אם תורתו כהוגן ועולה לנחת רוח לפני אדון כל, ואין הקליפות יונקים הכל מחמת מעשיו הגרועים, יבדוק אם לאחר שלומד תורה ומקיים מצוות הוא נמשך הלאה לעבודת ה'. וזהו דרשו ה' ועוזו, עוזו מורה על תורה על דרך הכתוב (תהלים כמ, יא) ה' עוז לעמו יתן, וכשרוצה לדרוש ולחקור אם תורתו היא כהוגן, יבדוק אם מקויים אצלו בקשו פניו תמיד, שעבודתו את ה' היא בתמידות ולא למקומטעין, למחצה לשליש ולרביע.

וזהו, דרשו ה' בהמצאו קראהו בהיותו קרוב, שירגיש עצמו קרוב להקב"ה, וכמאמר ז"ל (תמיד לב, ב) כל העוסק בלילה בתורה שכינה שרויה כנגדו, ואין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה (ברכות ה, א), וככל שילמד תורה ויקיים מצוות ירגיש יותר ויותר קרובה להקב"ה ותתגבר השתוקקותו לעבוד את ה'. והמשיך הכתוב (ישעיה שם, ו) יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישב אל ה' וגו', כי רק כשיקדים תשובה וחרטה לפני לימודו, יזכה שהלימוד יעורר את לבבו ביתר שאת לעבודת הבורא.

ובאשר ראתה רבקה אמנו דאחר שעברה על פתחי שם ועבר והתרוצצו בקרבה לילך ללמוד תורה, עם כל זאת כשעברה על פתחי עבודה זרה שוב רוצה הולד לצאת מחמת שאינו מניח תאוותיו והוא פוסח על שני הסעיפים, נפל עליה אימה ופחד דשמא טוב יותר שלא ילמד ולא יתחלל שם שמים. ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך

ושזהו חיותו ובההבחה ישגה תמיד, צריכים לראות אם גם אחרי הלימוד הוא מרגיש כמו למפרע בתחילה ולא שסיים עבודתו, והוא ממשיך הלאה בדרך התורה והמצוות כשהוא חוזר על תלמודו, וגם כשיוצא מבין כותלי בית המדרש רואים על כל הליכותיו שהם על פי תורה ומשאו ומתנו באמונה, ומקדש שם שמים במעשיו ובאכילתו, ופניו זורחות ומאירות מקדושת התורה ועבודת ה'.

אולם אם כאשר מסיים לימודו הוא מדמה שכבר יצא ידי חובתו והולך לפוש ולילך אחר שרירות לבו, והוא ממבטל זמנו להבל וריק במיילו ברחובות ובשווקים בלי שמירת עינים, ותורתו נראית עליו כמשא, אזי רגלים לדבר שגם עבודתו ותורתו ומצוותיו אינם בשלימות.

לבן כאשר סברה רבקה אמנו שעברה רוצה לצאת הן על פתחי בתי כנסיות ובתי מדרשות והן על פתחי עבודה זרה, כדברי התפארת שלמה, אמרה **אם כן למה זה אנכי**, רצ"ל מה יהא עם הנרמז בתיבת אנכ"י, שתכלית עבודת ה' הוא שיהא מקשה אחת לילך מחיל אל חיל, ולא שלאחר עבודתו את בוראו ילך לרעות בשדות זרים כ"ו.

עבודת ה' באופן של בקשו פניו תמיד

ענין זה יורמו במסורה, ב' פעמים דרשו ה', חדא (ישעיה נה, ו) דרשו ה' בהמצאו קראהו בהיותו קרוב, ואידך (תהלים קה, ד) דרשו ה' ועוזו בקשו פניו

ולהוסיף עוד ועוד בעבודת ה', דלולא זאת עלול להיות בו פוחת והולך כפרי החג שהם כנגד אומות העולם, והיינו דאם לא יקפיד שכל הנהגתו תהיה בדרך התורה עלול הוא ליפול בסופו של דבר עד לנוקבא דתהומא רבא ח"ו.

והיפוך האור הוא חושך, ואיתא במדרש (בראשית רבה ב, ד) והושך זה גלות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן, דכאמור קליפת יון היתה שלא להיות מוסיף והולך באור התורה אלא ללמוד תורה ולקיים מצוה רק בזמנים המיועדים, ואילו בשאר שעות היום להתנהג בדרך הפקר ולילך בדרך עקלתון. ומזה יקח אדם מוסר לעצמו שאם לא יהא מוסיף והולך, על כרחו יהא פוחת והולך, ואי אפשר לפסוח על שני הסעיפים.

הגדול מחברו יצרו גדול הימנו ולכן יתחזק תמיד בעבודת ה'

זהו הרמז במסורה, ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי, ויש לומר על דרך דמצינו (רש"י, ויקרא כה, ב) לי לשמי, וזהו ועשה לי מטעמים, היינו מטעמים שעושים לאבינו שבשמים בתורה ובתפילה, ועבודת ה' צריכה להיות באופן של וראה ועשה כתבניתם אשר אתה מראה בהר, דשם בהר סיני אמר הקב"ה אנכי ה' אלקיך, וכאמור דהנוטריקון של תיבת אנכי" בא לרמז שעבודת האדם צריכה להיות בתמידות כמקשה אחת בבחינת מצוה גוררת מצוה, וכשמסיים לימודו יחזור למפרע ולא יתבטל ח"ו.

לדרוש את ה', רצ"ל להגרמו בפסוקי דרשו ה', שבאים ללמדנו שלימוד התורה צריך להשפיע למוכה על האדם גם לאחר לימודו בבחינת בקשו פניו תמיד, ושירגיש קרבת אלקים ביתר שאת ויתר עזו.

מי שאינו מוסיף והולך על כרחו פוחת והולך

ויש לומר שבענין זה התגברה קליפת יון על בני ישראל, שכן כל מאווים היה להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, ואולם הם בוודאי ידעו שלא יוכלו לבטל את ישראל לגמרי מתורה ומצוות, אלא שרצו להכניס בהם מדעותיהם המשובשות שאין מוכרחים להיות שקוע כל היום בתורה ובעבודת ה', שכן אי אפשר לו לאדם שיהא פרוש לגמרי מעניני עולם הזה, ועל כן לכל הפחות בשעה שאינו לומד ובזמן שהולך לעסקיו, יתנהג בתרבות אנשים חטאים. וכדרך זו רצו היוונים לגרום לבני ישראל ירידה אחת ירידה, עד למצב של להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך.

ובשנצחום תקנו חכמינו ז"ל להדליק נר חנוכה, ונחלקו בזה בית שמאי ובית הלל אם פוחת והולך כנגד פרי החג, או מוסיף והולך דמעלין בקודש ואין מורדין (שבת כא, ב), ויש לומר דשניהם לדבר אחד נתכוונו, כי נר חנוכה מורה על נר מצוה ותורה אור (משלי ו, כג), והיינו שאופן העבודה בלימוד התורה וקיום מצוות צריך להיות באופן של מוסיף והולך, מעלין בקודש ואין מורדין, שבכל עת ובכל מצב ישתדל להמשיך

לאבר הרכה מאד ממה שהשקיעו בעבודת ה'.

בחינת זה לעומת זה במצוות ומעשים טובים

בוה יבואר הכתוב, אלה תולדות יצחק **בן אברהם**, וקה"ק מסיגוט ז"ע בייטב לב (פרשתן, ד"ה ואלה) הביא דתיבת 'אלה' מורה על שני הפכיים, דמחד גיסא מורה על קדושה כדאיתא בווהר הקדוש (פרשת משפטים, ח"ב דף קה, ב) ועל דרך הכתוב (בראשית מט, כח) כל אלה שבמי ישראל, ומאידך איתא בווהר הקדוש (פרשת פקודי, ח"ב דף רכא, א) דתיבת 'אלה' הוא שם של הסטרא אחרא, וזהו בחינת הכתוב (קהלת ז, יד) זה לעומת זה עשה האלקים. ואמר הכתוב ואלה, כינוי לקדושה ולסטרא אחרא, תולדות יצחק, ועל זה פירש רש"י יעקב ועשו האמורים הפרשה, דיעקב הוא בחינת אלה, דקדושה שממנו יצאו שבטי ישראל, ואילו עשו הוא בחינת אלה דסטרא אחרא, עכדה"ק.

ויש לומר ביתר שאת על דרך דמצינו (רש"י, בראשית ו, ט) שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים, וזהו ואלה תולדות וגו', דתיבת ואלה מורה על זה לעומת זה כנ"ל, ובמעשים טובים ומצוות שהאדם מקיים יתכן להיות או אלה מצד הקדושה כאשר יהא מוסיף והולך בתמידות, או חלילה אלה מצד הסטרא אחרא כאשר ידמה שיכול לעשות הפסקות מדביקות בתורה ומצוות.

מתוך ד"ק בעידן רעוא דרעוין

ש"ק פרשת תולדות תשנ"ז

ובדבר הזה אין פשרות לחצאין, אלא בבחינת ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה, היינו או שיהא בקצה האחד לילך תמיד מחיל אל חיל, או ח"ו יפול עד הצד השני, וכמו שאמר אליהו הנביא (מלכים א יח, כא) עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים אם ה' האלקים לכו אחריו ואם הבעל לכו אחריו. והביא המסורה הפסוק ועשה להם מבנסי בד לבסות בשר ערוה, לקחת מכאן מוסר השכל, דאף במקום המקדש שהיה שורש היראה והקדושה, היו הכהנים מוכרחים לבסות בשר ערוה, כיון שאין לאדם להאמין בעצמו עד יום מותו (אבות ב, ד), וגם מי שכבר עושה עבודת הקודש בהיכל ה' עדיין צריך לשמור עצמו מכל משמר, כי כל הגדול מתברו יצרו גדול הימנו (סוכה נב, א). וזהו לימוד לכל אדם מישראל, לידע דכמה שכבר עסק בתורה ומצוות עדיין צריך הוא לזהירות ושמירה יתירה, ולכן יהא תמיד מוסיף והולך.

ואמרה עוד המסורה, וצא השדה, רצ"ל כשאדם יוצא לשדה חקל תפוחין קדישין להתפלל ולעשות נחת רוח להבורא ית"ש, עליו לידע שאינו יוצא ידי חובתו במה שעובד את השי"ת בשעת התפילה ובשעה שלומד תורה, דכאמור ככל שמתעלה כן מתגבר עליו יצרו יותר ויותר, ולכן יקיים וצא הלחם בעמלק, להרבות בתחבולות מלחמה ולהוסיף כהנה וכהנה בעבודת ה', ובקומו מן הספר ידע דגם בצאתו לרחוב מוכרח הוא לשמור עצמו ככל מיני גדרים וסייגים כדי שלא יבוא לידי חטא, שכן בראיה אסורה אחת עלולים

הרב בן ציון יעקובוביץ שליט"א

קריית אתא

בן הרה"ג ר' גדליה שליט"א, וחתן הרה"ח ר' אברהם ויטריאול ז"ל
לזכות בנו הב' שלום צבי אלימלך שיחי
שנכנס לעול המצוות במזל טוב
יזכה לראותו עולה ומתעלה במעלות התורה והיראה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הר"ר משה אהרן לנגסאם הי"ו - ירושלים

בן הרה"ח ר' חיים מאיר הי"ו, וחתן הרה"ח ר' אשר ראובן פרנס הי"ו
לזכות בנו הב' פסח שיחי שנכנס לעול המצוות במזל טוב
ולזכות בתו תחי שנולדה במזל טוב
ולזכות בנו הב' שאול יחזקאל שיחי
שנבחר בהצלחה על למעלה משלש מאות דפי גפ"ת בעל פה
וקיבל תעודת "צורבא מרבנן"
יה"ר שאך קול ששון וקול שמחה ישמע לעד במעונו, מתוך רוב נחת ואושר כה"י

לזכר עולם יהיה צדיק כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

ולזכות רפואתו השלימה של
הילד יוסף שמואל חיים בן מרים שיחי לאוי"ט
בזכות תפילת רבים ישלח לו הקב"ה עזרו מקודש לרפאותו ולהחלימו מהרה בתשח"י

אחד מאנ"ש הי"ו

לזכר עולם יהיה צדיק כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

זכותו הגדולה תגן עליו שיראה מהרה ברכה והצלחה בכל משאלות לבו לטובה

לעילוי נשמת האי עניו האי חסיד

הגה"צ רבי אליהו זלמנוביץ זצ"ל

בן הגה"צ רבי ישראל אריה זצ"ל אב"ד עכו ומח"ס "חיי נפש"
תלמיד חביב ודבוק בכל נפשו ובכל מאודו לכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע
נלב"ע ביום ב' כסלו תשע"ה

תנצב"ה

הונצח ע"י בנו הרה"צ אבד"ק עכו שליט"א

הרה"ח ר' משה שמחה לויץ הי"ו

ירושלים

לעילוי נשמות

אביו הרה"ח ר' אלהנן ישראל ב"ר משה שמחה ז"ל

נלב"ע ביום ד' כסלו תשס"ו

ואמו מרת ליבא ב"ר געצל ז"ל

נלב"ע ביום ד' שבת תשנ"ד

תנצב"ה

הרה"ח ר' יחזקאל יהודה טובין וב"ב הי"ו

פתח תקוה

לעילוי נשמות

חמותו מרת בתיה ב"ר שבתי יונה ז"ל בוגרד

נלב"ע ביום ה' כסלו תש"נ

זקנתו מרת רבקה לאה ב"ר דוב ז"ל רדומסקי

נלב"ע ביום ט' כסלו תשמ"ו

תנצב"ה

הרה"ח ר' חיים מאיר לנגסאם הי"ו

בני ברק

לעילוי נשמת

אביו הרה"ח בנש"ק מוה"ר פסח ב"ר חיים ז"ל

נלב"ע ביום ו' כסלו תשנ"ז

תנצב"ה

הרה"ח ר' ברוך גוטמן הי"ו

בני ברק

הרה"ג רבי שלום יוסף גוטמן שליט"א

ראש כולל צאנז, בני ברק

הרה"ח ר' יעקב יצחק גוטמן הי"ו

ירושלים

לעילוי נשמות הוריהם החשובים

אביהם הרה"ח ר' נפתלי חיים ב"ר מרדכי דוד ז"ל

נלב"ע ביום ה' כסלו תשס"ד – תנצב"ה

אימם מרת מינדל ב"ר ברוך ז"ל

נלב"ע ביום ד' אלול תשנ"ו

תנצב"ה

המחותנים, הרה"ח ר' שלמה טרייטל הי"ו - קרית צאנז, נתניה
והרה"ח ר' גרשון זאב יצחק איצקוביץ הי"ו - קרית צאנז, נתניה
לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח רפאל טרייטל שיחי'
ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת נישואיהם במזל טוב
החתונה אי"ה ביום שני הבעל"ט, ד' כסלו, באולמי 'היכל רוזנברג' קרית צאנז נתניה
יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

המחותנים, הרה"ח ר' יעקב שמואל וולנר הי"ו - תל ציון
והרה"ח ר' יחזקאל קליינמן הי"ו - קרית צאנז, נתניה
לזכות בנו המו"מ בתויר"ש הבה"ח יהושע שבתי וולנר שיחי'
ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת אירוסיהם במזל טוב
יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

לזכר עולם יהיה צדיק
כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה
ולזכות החתן אברהם נתן בן שולמית שיחי'
והכלה רחל בת יוכבד מיכל תחי'
יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

הרה"ח ר' אשר ענזיל קורנפלד הי"ו
ירושלים

לזכות נכדתו תחי' שנולדה במזל טוב
בת לבנו הר"ר צבי אלימלך הי"ו - קרית צאנז, טבריה
יזכו לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

הרה"ח ר' משה שמעון ראטה הי"ו
בני ברק

לזכות נכדיו שיחיו שנולדו במזל טוב
בן לחתנו הר"ר הלל הלפרט הי"ו - ירושלים
ובן לחתנו הר"ר יוסף אלימלך ערבליך הי"ו - בני ברק
יזכו לגדלם לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י